

بررسی تاثیر ویژگی‌های هیئت مدیره و دوره تصدی مدیر عامل بر کیفیت حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

سیده محدثه ظاهری^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۹/۰۱ تاریخ چاپ: ۱۴۰۲/۱۲/۲۹

چکیده

برای ورود به هر بازار و حرفه ای مهم ترین انگیزه و دلیل برای اغلب افراد کسب سود می باشد حال آنکه شرایط گوناگون شخصی، اجتماعی و بازده درآمد می تواند در انتخاب مسیر و نوع کار یا سرمایه گذاری تاثیر گذار باشد. هیئت مدیره مهمترین عامل در کنترل و نظارت بر مدیریت شرکت و محافظت از منابع سهامداران قلمداد می شود. هدف از انجام این پژوهش بررسی تاثیر ویژگی‌های هیئت مدیره و دوره تصدی مدیر عامل بر کیفیت حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. در این پژوهش تعداد ۹۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ مورد بررسی قرار گرفته است. روش مورد استفاده جهت جمع آوری اطلاعات، کتابخانه‌ای و برای آزمون فرضیه‌ها از رگرسیون چندگانه با الگوی داده‌های تابلویی استفاده شده است. یافته‌های حاصل از برآورد مدل پژوهش نشان می‌دهد که ویژگی‌های هیئت مدیره بر کیفیت حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر مثبت دارد. دوره تصدی مدیر عامل بر کیفیت حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر مثبت دارد.

واژگان کلیدی

ویژگی‌های هیئت مدیره، دوره تصدی مدیر عامل، کیفیت حسابرسی

۱. کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی نور هدایت شهرکرد، شهرکرد، ایران.

مقدمه

صورت‌های مالی بخش عمده‌ای از اطلاعات مورد نیاز سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان یک شرکت را تامین می‌کند. براساس چنین سطح اعتمادی به صورت‌های مالی، نقش حساب‌رسان نیز حیاتی است. حسابرسی صورت‌های مالی امری ضروری است، زیرا صورت‌های مالی حسابرسی شده می‌تواند این اطمینان را برای سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان فراهم کند که اطلاعاتی معتبر و قابل اتکا در اختیار آنها قرار می‌گیرند بنابراین حسابرسی صورت‌های مالی می‌تواند ارزش افزوده اقتصادی را برای یک شرکت به وجود بیاورد. حسابرسی به عنوان یک مکانیزم خارجی حاکمیت شرکتی نقش مهمی ایفا می‌کند و تأثیر حاکمیتی حسابرسی به طور مستقیم در کیفیت حسابرسی منعکس می‌شود. اهداف کلی حسابرسی بدست آوردن تضمین مستدل از عدم وجود تحریف عمده ناشی از تقلب یا خطا در صورت‌های مالی و صدور گزارش‌های حسابرسی مطابق با استانداردهای حسابرسی و ارتباط با مدیریت مشتری است (موف^۱، ۲۰۱۹).

کیفیت حسابرسی میزان صحت و درستی اطلاعاتی که پس از حسابرسی در اختیار سرمایه‌گذاران قرار می‌گیرد، تعریف می‌شود. در تعریف دیگری، کیفیت حسابرسی را توانایی حساب‌رس در کشف و گزارش تحریفات با اهمیت و نیز کشف دست کاری انجام شده در سود خالص می‌دانند. (زیم‌من و همکاران^۲ ۲۰۱۶). کیفیت حسابرسی می‌تواند از طریق تعیین حساب‌رسان مستقل و شایسته حاصل شود. به‌طور معمول پذیرفته شده که موسسات حسابرسی مشهور در اغلب موارد خدمات متنوع و با کیفیتی ارائه می‌کنند. و این می‌تواند فرآیند حسابرسی با کیفیت را به دنبال داشته باشد که در نهایت به ارایه اطلاعات و گزارشگری مالی با کیفیت منجر شود (کامارودین و همکاران^۳، ۲۰۲۱). حسابرسی با کیفیت بالا قادر به شناخت ارائه نادرست اقلام صورت‌های مالی مورد رسیدگی بوده و می‌تواند نسبت به ارائه صحیح آن بر صاحبکار خود تأثیرگذار باشد تا در نتیجه آن، اطلاعات مالی قابل اتکایی گزارش شود. رسیدن به این هدف مطلوب، به خصوصیات موسسات حسابرسی کاملاً وابسته بوده و این خصوصیات می‌تواند به شکل مثبت یا منفی با کیفیت حساب‌رس در ارتباط باشد (الفرحی، ۲۰۱۷).

در شرکت‌ها، هیات مدیره بالاترین مقام اجرایی در رابطه با تنظیم سیاست‌های شرکت و تصمیمات مهم در زمینه استراتژی-های شرکت است. به‌طور کلی، یکی از اجزای اصلی حاکمیت شرکتی مطلوب، هیات مدیره شرکت است. هیئت مدیره شرکت به عنوان نهاد هدایت کننده ای که نقش مراقبت و نظارت بر کار مدیران اجرایی را به منظور حفظ منافع مالکیتی سهامداران بر عهده دارد، اهمیت زیادی دارد. اثر بخشی هیأت مدیره می‌تواند به ترکیب هیأت مدیره نیز بستگی داشته باشد. امروزه یکی از مهم‌ترین علل اثربخشی هیات مدیره ها را باید در ترکیب آنان و ویژگی‌های متناسب به آن شامل اندازه، استقلال اعضا، تعداد عضویت اعضا در سایر تیم‌ها، ساختار جنسیتی ترکیب هیات مدیره، متوسط سنی ترکیب و مواردی از این قبیل جستجو نمود. ترکیب هیأت مدیره به عنوان ابزاری کنترلی در شرکت، تعیین کننده قدرت هیأت مدیره است. بنابراین عامل مهمی در توضیح توانائی اعضا برای انجام وظایف و کمک به عملکرد شرکت می‌باشد (دهدار و قوی اندام، ۱۳۹۵). هدف اولیه استقرار هیات مدیره حفاظت از منافع سهامداران است. بنابراین، هیات مزبور مسئول تدوین و تصویب

¹ MOF

² - Zimmerman et al

³ Kamarudin et al

اهداف و برنامه های شرکت و نیز مسئول ارزیابی خط مشی های اتخاذ شده از سوی مدیریت در راستای رسیدن به این اهداف است. هیأت مدیره یکی از ساز و کارهای مهم نظام راهبری شرکتی تلقی می شود و نقش مهمی در بهبود کیفیت گزارشگری مالی و افزایش پاسخگویی ایفا می کند. انجام نقش نظارتی نیازمند آن است که هیأت مدیره بر طرح ها، تصمیمات، فعالیت ها و عملکرد مدیریت نظارت کنند تا از حفظ منافع سهامداران مطمئن شوند. هیأت مدیره شرکت به عنوان نهاد هدایت کننده ای که نقش مراقبت و نظارت بر کار مدیران اجرایی را به منظور حفظ منافع مالکیتی سهامداران بر عهده دارد، اهمیت زیادی دارد. در تئوری نمایندگی، کنترل، مهم ترین وظیفه هیأت مدیره است و ترکیب هیأت مدیره، در افزایش عملکرد نقش کنترلی، نقش مهمی دارد. هیأت مدیره شرکت به عنوان نهاد هدایت کننده ای که نقش مراقبت و نظارت بر کار مدیران اجرایی را به منظور حفظ منافع مالکیتی سهامداران بر عهده دارد، از اهمیت زیادی برخوردار است. هیأت مدیره به عنوان نماینده ذینفعان، به منظور تأثیر و نظارت بر تصمیمات مدیریتی است که باید با انتظارات سهامداران مطابقت داشته باشد (جاربوی و کوآب^۴، ۲۰۱۶؛ فام و همکاران^۵، ۲۰۱۱؛ ییلماز و مازئو^۶، ۲۰۱۶). ویژگی های مختلف هیئت مدیره به عنوان عوامل مؤثر در خلق ارزش برای ذینفعان مورد بررسی و تأیید قرار گرفته است (هی و همکاران^۷، ۲۰۲۰). الومی و گوئل^۸ (۲۰۰۱) نیز یافتند که استقلال هیئت مدیره نقش مهمی در بهبود وضعیت مالی شرکتی ایفا می کند. لذا انتظار می رود که استقلال هیئت مدیره به بهبود وضعیت مالی شرکت و متعاقباً افزایش کیفیت حسابرسی آن منجر می گردد. از سویی دیگر اندازه هیئت مدیره به عنوان عنصری با اهمیت در ویژگی های هیئت مدیره مطرح است. تعداد بهینه اعضای هیئت مدیره باید به گونه ای تعیین شود که نسبت به این موضوع که اعضای کافی برای پاسخگویی به وظایف هیئت مدیره و انجام وظایف مختلف هیئت مدیره وجود دارد، اطمینان خاطر حاصل شود. گرین^۹ (۲۰۰۵) معتقد است که تعداد اعضای هیئت مدیره باید محدود باشد تا امکان بحث و تبادل نظر در خصوص مسائل و مشکلات شرکت مهیا گردد و هیئت مدیره های بزرگ تر، از قدرت کمتری برخوردارند. به بیان وی، در این گونه هیئت مدیره ها، توافق و اجماع در خصوص یک موضوع خاص، بسیار دشوار است. همچنین گودستین و همکاران^{۱۰} (۱۹۹۴) دریافتند که هیئت مدیره های کوچکتر بین یک تا چهار عضو می توانند موثرتر باشند زیرا به واسطه کوچک بودن، قادرند تصمیمات راهبردی به موقع تر اتخاذ نمایند. با توجه به توضیحات مذکور می توان انتظار داشت که کوچک شدن اندازه هیئت مدیره موجب بهبود حاکمیت شرکتی و متعاقباً بهبود وضعیت مالی شرکت و افزایش کیفیت حسابرسی گردد (بن هاسون^{۱۱}، ۲۰۱۸؛ کوون^{۱۲}، ۲۰۱۸).

⁴ Jarboy and Koab

⁵ Pham et al

⁶ Yilmaz and Mazeo

⁷ Hay et al

⁸ Alumi and Goel

⁹ green

¹⁰ Goodstein et al

¹¹ Ben Hasson

¹² Kwon

ادبیات حاکمیت شرکتی اهمیت دوره تصدی مدیرعامل را عمدتاً در رابطه با عملکرد مالی شرکت ها مورد بحث قرار می دهد (باتوا^{۱۳}، ۲۰۱۵، هانگ و دیو^{۱۴}، ۲۰۲۰). به طور مشابه، مطالعات قبلی (باتوا، ۲۰۱۵، هانگ و دیو ۲۰۲۰، ژانگ^{۱۵}، ۲۰۱۶). بر رابطه مثبت بین دوره تصدی مدیرعامل و کیفیت گزارش حسابرس تأکید کردند. به این معنی که افزایش دوره تصدی مدیرعاملی منجر به کیفیت بالای گزارش حسابرس می شود. که علاوه بر این، مدت تصدی مدیرعاملی بر تقلب در صورت های مالی تأثیر می گذارد. در ابتدای دوره تصدی، حتی در شرایط بد بازار، عملکرد نامناسب شرکت به حساب ضعف مدیر عامل گذاشته می شود. بنابراین در ابتدای دوره تصدی، مدیران عامل سعی می کنند عملکرد مناسبی از خود نشان دهند تا بدین ترتیب برای خود اعتبار بیافزایند. پس از اینکه مدیر عامل به شهرت و اعتبار دست یافت، سعی در حفظ شهرت خود دارد. از این رو شروع به گزارشگری محافظه کارانه می کنند. یعنی شهرت وی، محرکی برای کاهش گزارشگری جسورانه می گردد؛ زیرا مدیر عاملی که شهرت وی بیشتر است. اگر گزارشگری جسورانه اش فاش شود در مقایسه با یک مدیر عامل با شهرت و اعتبار پایین، بیشتر متضرر می گردد (ژانگ، ۲۰۱۶). مدیران پس از اینکه به این سمت منصوب می شوند، به این دلیل که دوره تصدی بلند مدتی را برای خود پیش بینی نمی کنند، صرفاً در جهت منافع سهامداران حرکت نمی کنند. بلکه از مدت کوتاهی که در این سمت قرار دارند در راستای رسیدن به منافع خود استفاده می کنند. به همین دلیل ممکن است مدیران از سرمایه گذاری در پروژه های بلند مدت، به دلیل این که در دوره تصدی آنها به بازدهی نمی رسد، خودداری کنند. به عبارت دیگر تصمیماتی که می تواند برای منافع شخصی مدیریت مفید باشد، ممکن است از نظر شرکت تصمیمات بهینه ای نباشد. مدیران در ابتدای انتصاب به هر مسئولیت، دوره غیر موثر را می گذرانند و پس از آن دوره تاثیر مثبت فعالیت های آنها شروع می شود. حال اگر مدیران قبل از رسیدن به این دوره از سمت خود برکنار شوند هزینه های زیادی برای شرکت ایجاد خواهد شد (دیانتی و همکاران، ۱۳۹۵). مطالعه انجام شده توسط لو، کانوری و اندروز^{۱۶} (۲۰۱۴) تایید کرد که دوره طولانی مدت تصدی مدیرعاملی می تواند ارتباط با دستاوردهای شرکت را امکان پذیر کند. در آن مورد، فرانسیس و همکاران^{۱۷} (۲۰۰۸) رابطه مثبتی بین کیفیت گزارشگری مالی و تصدی مدیرعاملی نشان داد. این واقعیت به مدیر عاملی اشاره دارد که تلاش می کند تا با گذشت زمان شهرت خود را ایجاد کند و از این شهرت از طریق کیفیت بالای فرآیند گزارشگری مالی محافظت کند. تحقیقات دیگر بیان می کنند که افزایش دوره تصدی مدیرعامل منجر به افزایش دانش شرکت و فرآیند گزارشگری مالی آن می شود (کاتمون^{۱۸}، ۲۰۱۷) علاوه بر این، هزاریکا و همکاران^{۱۹} (۲۰۱۲) یک رابطه منفی بین مدیریت سود و تصدی مدیرعاملی یافتند، بنابراین مدیر عامل به اقدامات شرکت توجه خواهد داشت.

¹³ Batwa

¹⁴ Hong and Dave

¹⁵ Zhang

¹⁶ Lowe, Convery, and Andrews

¹⁷ Francis et al

¹⁸ Katmon

¹⁹ Hazarika et al

برای جلوگیری از تحریف یا تقلب به دلیل شهرت مدیر عامل با شرکت مرتبط است (عبدالله و همکاران^{۲۰}، ۲۰۱۶). در واقع، ژانگ و ویرسما^{۲۱} (۲۰۰۹) نشان دادند که دوره تصدی منجر به بهبود دانش مدیر عامل در شرکت و افزایش مهارت ها در تجربه عملی در سیستم های حسابداری و عملیات مالی می شود. این مهارت ها توانایی مدیر عامل را برای تعیین اطلاعات مالی نادرست گزارش شده و جلوگیری از هرگونه فعالیت نامنظم بهبود می بخشد. علاوه بر این، آنها پیشنهاد کردند که تصدی مدیر عاملی به حسابرس خارجی کمک می کند

براساس مطالب بیان شده ضرورت ویژگی های هیئت مدیره و کیفیت حسابرسی شرکت بر هیچ کس پوشیده نیست. دوره تصدی مدیر عامل، ویژگی های هیئت مدیره و کیفیت حسابرسی موضوعاتی هستند که همواره مورد توجه مدیران، سرمایه گذاران و بستانکاران می باشد. نتایج پژوهش می تواند گامی در جهت شناخت هر چه بهتر و بیشتر روابط ویژگی های هیئت مدیره، دوره تصدی مدیر عامل، کیفیت حسابرسی و متغیرهای تاثیر گذار آنها باشد تا از این طریق بتواند تصمیمات مالی بهتری را در زمینه های کاری خود داشته باشند. برای نمونه، سرمایه گذاران می توانند در تصمیمات سرمایه گذاری در بازار سهام برای مدیران در جهت انتخاب گزینه های تامین مالی و سرمایه گذاری از یافته های پژوهش استفاده نمایند. در این پژوهش سعی شده با توجه به فقر ادبیات پژوهش در این زمینه به بررسی تاثیر ویژگی های هیئت مدیره و دوره تصدی مدیر عامل بر کیفیت حسابرسی پرداخته شود بدین علت موضوع تاثیر ویژگی های هیئت مدیره و دوره تصدی مدیر عامل بر کیفیت حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انتخاب گردید تا از طریق بررسی تجربی و انجام آزمون های علمی بر روی اطلاعات وقوع یافته طی سال های متمادی در بورس اوراق بهادار تهران راه کارهای مفیدی با ارائه پیشنهادهای مطلوب به سرمایه گذاران جهت کسب بیشترین بازدهی در دوران های مشابه فراهم گردد. با توجه به تبیین عوامل موثر بر کیفیت حسابرسی پژوهش حاضر در پی پاسخ به این پرسش است که آیا ویژگی های هیئت مدیره و دوره تصدی مدیر عامل بر کیفیت حسابرسی شرکت های عضو بازار بورس اوراق بهادار تهران تاثیر مثبت دارد؟

پیشینه پژوهش

علاقه و همکاران (۲۰۲۲)، پژوهشی با عنوان "تاثیر هیئت مدیره و مدیر عامل بر کیفیت حسابرسی شواهد از شرکت های تولیدی فهرست شده در اردن" انجام دادند. نمونه تحقیق شامل ۳۲۵ گزارش مالی از شرکت های تولیدی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار امان طی دوره ۲۰۱۴-۲۰۱۸ می باشد. روابط مطالعه با استفاده از رگرسیون لجستیک تست شده است. نتایج نشان داد که بین دوره تصدی مدیر عامل و مدیران مستقل با کیفیت حسابرسی رابطه منفی، اما معنادار نبود. علاوه بر این، نتایج نشان داد که دوگانگی مدیر عامل بر کیفیت حسابرسی اثر منفی دارد. همچنین نتایج نشان داد که تاثیر آماری معنی داری بر هیئت مدیره (اندازه هیئت مدیره) بر AQ وجود دارد. به طور کلی، برآورد ضرایب متغیرهای کنترلی نشان می دهد که اندازه مشتری و بدهی اهرمی بر کیفیت حسابرسی تاثیر مثبت دارد.

همزا و همکاران (۲۰۲۱) پژوهشی با عنوان "اجزای هیئت مدیره و کیفیت گزارشگری مالی: واسطه گری کیفیت حسابرسی" در بازه زمانی ۲۰۰۹-۲۰۱۷ در کشور اردن انجام داد. جامعه روش اجرای پژوهش مبتنی بر رگرسیون چندگانه و داده های

²⁰ Abdullah et al

²¹ Zhang and Wiersma

ترکیبی (پانل دیتا) با استفاده از روش حداقل مربعات معمولی می باشد. برای بررسی رابطه بین متغیرها، از ضریب همبستگی پیرسون، استفاده گردید. نتایج نشان داد که هیئت مدیره اندازه، استقلال هیئت مدیره و پاداش مدیران تأثیر مثبت و قابل توجهی دارند.

شیائو و همکاران (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان "چگونگی تأثیر تلاش حسابرسی بر کیفیت حسابرسی: یک فرآیند حسابرسی و چشم انداز خروجی حسابرسی" در بازه زمانی ۲۰۰۶-۲۰۱۱ در کشور چین انجام دادند. فرضیه های پژوهش با استفاده از الگوی رگرسیون لجستیک چندمتغیره آزمون شده است. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار Eviews انجام شد. نتایج نشان داد که تلاش حسابرسی به طور معناداری احتمال تعدیلات حسابرسی را افزایش می دهد، که این موضوع بیشتر مانع از مدیریت سود شده و باعث بهبود کیفیت صورتهای مالی حسابرسی شده می شود.

کمارودین و همکاران (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان "حفاظت از سرمایه گذار، پذیرش متقاطع و کیفیت حسابرسی" انجام دادند. این مطالعه با استفاده از ۴۲۸۰۸ مشاهده سال-شرکت مربوط به ۳۲ کشور انجام گردید. نتایج نشان داد که شرکت هایی که دارای پذیرش متقاطع، در مقایسه با شرکت های بدون پذیرش متقاطع، شناسایی به موقع زیان را به ویژه در کشورهایی با حمایت بالا از سرمایه گذاران، شاخص حقوق بالای ضد مدیران و سیستم قانونی حقوقی مشترک را نشان می دهند.

آلارینی (۲۰۱۹) پژوهشی با عنوان "روابط بین ویژگی های شرکت حسابرسی و شاخص های ویژه کیفیت حسابرسی" در بازه زمانی ۲۰۱۲-۲۰۱۸ انجام داد. روش هانتر و همکاران. (۱۹۸۲) به عنوان یک روش متاآنالیز برای آزمون فرضیه های پژوهش و دستیابی به اهداف مطالعه مورد استفاده قرار می گیرد. مجموعه ای از ۷۱ مقاله منتشر شده از سال ۱۹۹۲ تا ۲۰۱۷ مورد بررسی قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که بین تمام ویژگی های شرکت حسابرسی و کیفیت حسابرسی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. علاوه بر این، رابطه ی بین تمام ویژگی های شرکت حسابرسی و کیفیت حسابرسی توسط شاخص های کیفیت حسابرسی تعدیل می شود.

الزوب (۲۰۱۸) به پژوهشی با عنوان "کیفیت حسابرسی، تأمین مالی بدهی و مدیریت سود: شواهد از اردن" پرداختند نمونه شامل ۷۲ شرکت صنعتی طی دوره ی انتخابی مابین سال های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۲ به کار گرفته شد. نتایج حاکی از این بودند که کیفیت حسابرسی و تأمین مالی بدهی توانایی بالقوه ی مدیریت سود را کاهش می دهد و در عوض باعث بهسازی کیفیت گزارش مالی می شود. بدهی بالا قطعاً باعث پدید آمدن خطر مدیریت سود خواهد شد. این تحقیق مفاهیم احتمالی مربوط به سیاست گذاران در اردن و دیگر کشورها را برای رسیدن به فرمول جامع تر و قابل اطمینان تر سیستم حسابرسی ارائه می دهد. رحمان و سایما (۲۰۱۸) در پژوهشی به بررسی کارایی ترکیب هیئت مدیره بر عملکرد شرکت: شواهد تجربی از شرکت های تولیدی بنگلادش بین سال های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۶ را مورد بررسی قرار دادند و آنها به دنبال یافتن کارایی هیئت مدیره از طریق اندازه هیئت مدیره، استقلال هیئت مدیره و تنوع جنسیتی هیئت مدیره بر عملکرد شرکت بودند که نتایج یافته های آنان نشان داد هیئت مدیره های بزرگ در بهبود عملکرد شرکت مؤثر هستند اما استقلال هیئت مدیره و تنوع جنسیتی هیئت مدیره ارتباط

²² Alareni

²³ - Alzoub

معناداری با عملکرد شرکت ندارند که این امر نشان می دهد که سازوکار سازمانی اداره شرکت به ویژه کارایی ترکیب هیئت-مدیره بسیار ضعیف است.

سولیوان و غفرا (۲۴۱۷) پژوهشی با عنوان " تاثیر کمیته حسابرسی بر کیفیت حسابرسی " انجام دادند در این پژوهش به بررسی اثربخشی کمیته های حسابرسی بر یک معیار کیفیت حسابرسی یعنی هزینه های حسابرسی پرداخته اند. به این منظور اطلاعات مالی ۳۵۰ شرکت انگلستانی طی بازه زمانی ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۵ مورد بررسی قرار دادند بدین منظور با استفاده از روش بررسی میدانی و اسناد کاوی، اطلاعات استخراج شده با استفاده از روش های آمار توصیفی و الگوی داده های تابلویی مورد آزمون و تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند. یافته های این پژوهش نشان داد کمیته های با کیفیت بالاتر حسابرسی با سطوح بالاتری از تخصص و هزینه حسابرسی مواجه اند.

آرین پور و مرادی (۱۴۰۰)، پژوهشی با عنوان " تاثیر ساختار مالکیت، ویژگی های هیات مدیره و کمیته حسابرسی بر مدیریت سود " انجام دادند. به منظور آزمون فرضیه های پژوهش از مدل رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. یافته های تجربی حاصل از آزمون فرضیه های پژوهش نشان می دهند که مالکیت نهادی، تخصص در صنعت، استقلال و تلاش هیات مدیره همچنین استقلال کمیته حسابرسی بر مدیریت سود تاثیر معکوس دارد. بعلاوه تاثیر تلاش کمیته حسابرسی بر مدیریت سود مستقیم است. نتایج تحقیق حاضر بر نقش مالکان نهادی، هیات مدیره، کمیته حسابرسی مستقل و تخصص این کمیته بر مدیریت سود و کاهش رفتارهای فرصت طلبانه مدیریت شرکت تاکید می کند. نتایج مطالعه می تواند در پذیرش نقش شرکت ها در تأثیر آنها بر جامعه و افراد آن توسط مدیران و تصمیم گیرندگان ارشد مفید باشد. این مطالعه گامی در جهت توضیح یافته ها، غنی سازی ادبیات مربوطه و ارائه گزینه های تحقیقاتی آتی در سایر کشورها ارائه می کند.

طاهری عابد و صادقی (۱۳۹۹)، پژوهشی با عنوان " بررسی تاثیر ویژگی های هیات مدیره بر همزمانی قیمت سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران " انجام دادند. از این رو، در پژوهش حاضر ۸۷ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۶ مورد بررسی قرار گرفته شد. یافته های حاصل از آزمون فرضیه اول نشان می دهد که بین اندازه هیئت مدیره و همزمانی قیمت سهام رابطه منفی و معناداری وجود دارد. همچنین، نتایج آزمون فرضیه دوم گویای آن است که درصد اعضای غیرموظف هیئت مدیره بر همزمانی قیمت سهام تاثیر معناداری ندارد.

رضوانی و همکاران (۱۳۹۸)، پژوهشی با عنوان " ویژگی های هیات مدیره و کمیته حسابرسی و کیفیت حسابرسی " انجام دادند. در این پژوهش که از داده های ترکیبی با اثرات ثابت استفاده شده است. به منظور نیل به هدف پژوهش ۱۲۰۰ سال موسسه ۱۲۰ موسسه برای ده سال مشاهده جمع آوری شده، با توجه به نتایج حاصله رابطه مثبتی بین درصد مدیران غیر اجرایی حاضر در کمیته حسابرسی، تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی و ویژگی های هیئت مدیره با کیفیت حسابرسی برقرار است.

روش تحقیق

این پژوهش کاربردی می باشد. جامعه آماری این پژوهش، شامل کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای دوره ۸ ساله ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ است. در این پژوهش تعداد ۹۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ مورد بررسی قرار گرفته است. روش مورد استفاده جهت جمع آوری اطلاعات، کتابخانه ای و برای آزمون فرضیه ها از رگرسیون چندگانه با الگوی داده های تابلویی استفاده شده است.

یافته ها

آزمون فرضیه اول

جهت آزمون فرضیه اول از مدل رگرسیون لجیت زیر استفاده می شود (با توجه به مجازی بودن متغیر وابسته):

$$DA_{it} = a + \beta_1 Board\ of\ Directors_i + \sum_{i=2}^k \beta_i Controls_i + \varepsilon_{it}$$

نتایج برازش مدل لجیت برای آزمون فرضیه اول در جدول زیر ارائه شده است.

جدول (۱): نتایج تجزیه و تحلیل داده ها جهت آزمون فرضیه اول

نام متغیر	نماد متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره Z	p-value
ضریب ثابت	C	-5.773	1.762	-3.277	0.001
ویژگی های هیئت مدیره	BOARD	0.115	0.044	2.590	0.010
اهرم مالی	LEV	-1.144	3.002	-0.381	0.703
نسبت ارزش بازار به دفتری	MB	-0.269	0.281	-0.957	0.338
بازده دارایی ها	ROA	-0.106	0.014	-7.577	0.000
اندازه شرکت	SIZE	0.183	0.074	2.481	0.013
آماره کای دو		۱۲۲,۶۹	ضریب تعیین مک فادن	۰,۲۰	
احتمال آماره کای دو		۰,۰۰			

مقدار $p-value$ به دست آمده برای آماره کای دو که معنی داری کل مدل را نشان می دهد، برابر با صفر می باشد ($p-value \leq 0.05$).

فرض H_0 رد می شود و این نشان می دهد که معادله رگرسیون بطور کلی معنی دار است.

با توجه به جدول ۴-۲ و مقدار $p-value$ آماره Z برای متغیر ویژگی های هیئت مدیره که برابر ۰,۰۱۰ می باشد و کمتر از سطح خطای ۰,۰۵ است ($p-value \leq 0.05$)، فرض صفر (فرض عدم تأثیر ویژگی های هیئت مدیره بر کیفیت حسابداری) رد می شود و در نتیجه ویژگی های هیئت مدیره بر کیفیت حسابداری در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد. همچنین با توجه به اینکه ضریب متغیر ویژگی های هیئت مدیره مثبت می باشد، در نتیجه ویژگی-

های هیئت مدیره بر کیفیت حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر مثبت دارد. **در نتیجه فرضیه اول پذیرفته می شود.**

مقدار ضریب تعیین مک فادن که معادل ضریب تعیین در مدل رگرسیون معمولی می باشد برابر ۰,۲۰ می باشد، که نشان می دهد ۲۰ درصد تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل تشریح می شود.

آزمون نیکویی برازش

جهت آزمون نیکویی برازش مدل در رگرسیون لجستیک از آزمون هاسمر-لمشو استفاده می شود. فرض صفر در این آزمون خوبی برازش مدل می باشد. جدول زیر آماره هاسمر-لمشو را برای این مدل نشان می دهد. با توجه به مقدار p -value که برابر ۰,۲۶ می باشد و بیشتر از سطح خطای ۰,۰۵ است، فرض صفر پذیرفته می شود و نتیجه می شود مدل به خوبی برازش داده شده است. به عبارت دیگر متغیرهای مستقل قدرت توضیح دهندگی کیفیت حسابرسی شرکت را دارند.

جدول (۲): آزمون هاسمر-لمشو

آماره H-L	p-value
۱۰,۱۳	۰,۲۶

بررسی صحت پیش بینی مدل

روش دیگری که برای بررسی کارایی مدل مورد استفاده قرار می گیرد، بررسی درصد صحیح احتمال های پیش بینی شده توسط مدل برازش داده شده می باشد. به این منظور این احتمالات با حد آستانه که عددی بین صفر تا یک می باشد و معمولاً برابر ۰,۵ در نظر گرفته می شود، مقایسه می شود. برای مقادیر یک، هر چه درصد صحیح احتمالات پیش بینی شده بیشتر باشد نشان دهنده پیش بینی صحیح تر و در نتیجه کارایی بیشتر مدل خواهد بود.

طبقه بندی درست زمانی حاصل می شود که در صورت وجود مقدار صفر برای متغیر وابسته، مقدار پیش بینی شده احتمال کمتر یا مساوی حد آستانه و در صوت وجود مقدار یک برای متغیر وابسته، مقدار پیش بینی شده احتمال بیشتر از حد آستانه باشد.

جدول زیر صحت پیش بینی مدل لجستیک برازش داده شده را نشان می دهد. با توجه به جدول، صحت پیش بینی مدل لجیت برای شرکت هایی که کیفیت حسابرسی نداشته اند یا مقادیر صفر متغیر وابسته، برابر ۳۶,۸۳ و برای شرکت هایی که کیفیت حسابرسی داشته اند یا مقادیر یک متغیر وابسته برابر ۷۲,۷۳ می باشد که نشان می دهد مدل، ۳۶,۸۳ درصد شرکت هایی که کیفیت حسابرسی نداشته اند و ۷۲,۷۳ درصد شرکت هایی که کیفیت حسابرسی داشته اند را به درستی تعیین کرده است. بطور کلی ۶۵,۷۵ درصد از مشاهدات به درستی پیش بینی شده اند.

جدول (۳): بررسی صحت پیش بینی مدل

مجموع	کیفیت حسابرسی داشته اند (مقادیر یک متغیر وابسته)	کیفیت حسابرسی نداشته اند (مقادیر صفر متغیر وابسته)	درصد صحت پیش بینی
۶۵,۷۵	۷۲,۷۳	۳۶,۸۳	

آزمون فرضیه دوم

جهت آزمون فرضیه دوم از مدل رگرسیون لجیت زیر استفاده می‌شود (با توجه به مجازی بودن متغیر وابسته):

$$DA_{it} = a + \beta_1 CEO_i + \sum_2^k \beta_i Controls_i + \varepsilon_{it}$$

نتایج برازش مدل لجیت برای آزمون فرضیه دوم در جدول زیر ارائه شده است.

جدول (۴): نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها جهت آزمون فرضیه دوم

نام متغیر	نماد متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره Z	p-value
ضریب ثابت	C	-6.497	1.823	-3.564	0.000
دوره تصدی مدیر عامل	CEO	0.162	0.068	2.394	0.017
اهرم مالی	LEV	-0.945	3.100	-0.305	0.760
نسبت ارزش بازار به دفتری	MB	-0.269	0.286	-0.942	0.346
بازده دارایی‌ها	ROA	-0.109	0.054	-2.021	0.044
اندازه شرکت	SIZE	0.819	0.261	3.140	0.002
آماره کای دو		۱۲۰,۴۱	ضریب تعیین مک فادن	۰,۱۹	
احتمال آماره کای دو		۰,۰۰			

مقدار p -value به دست آمده برای آماره کای دو که معنی داری کل مدل را نشان می‌دهد، برابر با صفر می‌باشد (p -value ≤ 0.05)، فرض H_0 رد می‌شود و این نشان می‌دهد که معادله رگرسیون بطور کلی معنی دار است.

با توجه به جدول ۴-۵ و مقدار p -value آماره Z برای متغیر دوره تصدی مدیر عامل که برابر ۰,۰۱۷ می‌باشد و کمتر از سطح خطای ۰,۰۵ است (p -value ≤ 0.05)، فرض صفر (فرض عدم تأثیر دوره تصدی مدیر عامل بر کیفیت حسابرسی) رد می‌شود و در نتیجه دوره تصدی مدیر عامل بر کیفیت حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد. همچنین با توجه به اینکه ضریب متغیر دوره تصدی مدیر عامل مثبت می‌باشد، در نتیجه دوره تصدی مدیر عامل بر کیفیت حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر مثبت دارد. **در نتیجه فرضیه دوم پذیرفته می‌شود.**

مقدار ضریب تعیین مک فادن که معادل ضریب تعیین در مدل رگرسیون معمولی می‌باشد برابر ۰,۱۹ می‌باشد، که نشان می‌دهد ۱۹ درصد تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل تشریح می‌شود.

آزمون نیکویی برازش

جهت آزمون نیکویی برازش مدل در رگرسیون لجستیک از آزمون هاسمر-لمشو استفاده می شود. فرض صفر در این آزمون خوبی برازش مدل می باشد. جدول زیر آماره هاسمر-لمشو را برای این مدل نشان می دهد. با توجه به مقدار p -value که برابر ۰,۵۸ می باشد و بیشتر از سطح خطای ۰,۰۵ است، فرض صفر پذیرفته می شود و نتیجه می شود مدل به خوبی برازش داده شده است. به عبارت دیگر متغیرهای مستقل قدرت توضیح دهندگی کیفیت حسابرسی شرکت را دارند.

جدول (۵): آزمون هاسمر-لمشو

آماره $H-L$	p -value
۶,۶۴	۰,۵۸

بررسی صحت پیش بینی مدل

روش دیگری که برای بررسی کارایی مدل مورد استفاده قرار می گیرد، بررسی درصد صحیح احتمال های پیش بینی شده توسط مدل برازش داده شده می باشد. به این منظور این احتمالات با حد آستانه که عددی بین صفر تا یک می باشد و معمولاً برابر ۰,۵ در نظر گرفته می شود، مقایسه می شود. برای مقادیر یک، هر چه درصد صحیح احتمالات پیش بینی شده بیشتر باشد نشان دهنده پیش بینی صحیح تر و در نتیجه کارایی بیشتر مدل خواهد بود.

طبقه بندی درست زمانی حاصل می شود که در صورت وجود مقدار صفر برای متغیر وابسته، مقدار پیش بینی شده احتمال کمتر یا مساوی حد آستانه و در صوت وجود مقدار یک برای متغیر وابسته، مقدار پیش بینی شده احتمال بیشتر از حد آستانه باشد.

جدول زیر صحت پیش بینی مدل لجستیک برازش داده شده را نشان می دهد. با توجه به جدول، صحت پیش بینی مدل لجستیک برای شرکت هایی که کیفیت حسابرسی نداشته اند یا مقادیر صفر متغیر وابسته، برابر ۳۹,۲۹ و برای شرکت هایی که کیفیت حسابرسی داشته اند یا مقادیر یک متغیر وابسته برابر ۸۱,۸۲ می باشد که نشان می دهد مدل، ۳۹,۲۹ درصد شرکت هایی که کیفیت حسابرسی نداشته اند و ۸۱,۸۲ درصد شرکت هایی که کیفیت حسابرسی داشته اند را به درستی تعیین کرده است. بطور کلی ۶۹,۲۴ درصد از مشاهدات به درستی پیش بینی شده اند.

جدول (۶): بررسی صحت پیش بینی مدل

مجموع	کیفیت حسابرسی داشته اند (مقادیر یک متغیر وابسته)	کیفیت حسابرسی نداشته اند (مقادیر صفر متغیر وابسته)	درصد صحت پیش بینی
۶۹,۲۴	۸۱,۸۲	۳۹,۲۹	

نتایج

در فرضیه اول به بررسی ویژگی های هیئت مدیره بر کیفیت حسابرسی پرداخته شد. در نتیجه ویژگی های هیئت مدیره بر کیفیت گزارشگری مالی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معنی داری دارد. همچنین با توجه به اینکه ضریب متغیرهای ویژگی های هیئت مدیره مثبت می باشد، نتیجه می شود ویژگی های هیئت مدیره بر کیفیت

گزارشگری مالی تاثیر مثبت و معناداری دارد. در نتیجه فرضیه اول پذیرفته می شود. در تبیین نتایج این فرضیه می توان گفت یکی از وظایف مهم حاکمیت شرکتی، اطمینان از کیفیت فرآیند گزارشگری مالی می باشد. در صورت وجود ساختار مناسب و عملکرد مطلوب اعضای هیئت مدیره و نقش نظارتی آن ها بر کیفیت حسابرسی، می توان تا حدودی از تخلفات مدیران کاست. ویژگی های هیات مدیره، به عنوان یکی از مکانیزم های درون سازمانی حاکمیت شرکتی، تبدیل به ابزارهای مهمی شده اند تا قابلیت اعتماد روند گزارشگری مالی را نظارت نمایند و مدیریت را در ایفاء مسئولیت های خود کمک کنند. ویژگی های هیات مدیره اثربخش و کیفیت حسابرسی به عنوان عاملی تعیین کننده در روند گزارشگری مالی موجب افزایش اعتبار صورت های مالی حسابرسی شده می شوند. اعضای هیات مدیره که مسئول حفظ منافع سهامداران است، همکاری کرده و بر کیفیت و مطلوبیت صورت های مالی، حسابداری، حسابرسی، کنترل داخلی و فرآیند گزارشگری نظارت می کند. وجود سازوکارهای نظارتی قوی و ساختار یافته در شرکت ها، می تواند کیفیت گزارشگری مالی شرکت ها را افزایش دهد. با افزایش کیفیت گزارشگری مشکلات نمایندگی و عدم تقارن اطلاعاتی کاهش می یابد بنابراین استدلال عمده در این بخش این موضوع می باشد که با افزایش کیفیت گزارشگری مالی مشکلات نمایندگی کاهش پیدا کرده و به دنبال آن عدم تقارن اطلاعاتی نیز کاهش پیدا می کند و می تواند منجر به افزایش کیفیت حسابرسی گردد.

نتایج آزمون فرضیه ی دوم

در فرضیه ی دوم به بررسی دوره تصدی مدیر عامل بر کیفیت حسابرسی پرداخته شد. با توجه به مقدار $p\text{-value}$ آماره Z برای متغیر دوره تصدی مدیر عامل که برابر $۰,۰۱۷$ می باشد و کمتر از سطح خطای $۰,۰۵$ است ($p\text{-value} \leq 0.05$)، فرض صفر (فرض عدم تاثیر دوره تصدی مدیر عامل بر کیفیت حسابرسی) رد می شود و در نتیجه دوره تصدی مدیر عامل بر کیفیت حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر معناداری دارد. همچنین با توجه به اینکه ضریب متغیر دوره تصدی مدیر عامل مثبت می باشد، در نتیجه دوره تصدی مدیر عامل بر کیفیت حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر مثبت دارد. در نتیجه فرضیه دوم پذیرفته می شود. ادبیات حاکمیت شرکتی اهمیت دوره تصدی مدیر عامل را عمدتاً در رابطه با عملکرد مالی شرکت ها مورد بحث قرار می دهد (باتوا، ۲۰۱۵، هانگ و دیو، ۲۰۲۰). به طور مشابه، مطالعات قبلی بر رابطه مثبت بین دوره تصدی مدیر عامل و کیفیت گزارش حسابرسان تأکید کردند. به این معنی که افزایش دوره تصدی مدیر عاملی منجر به کیفیت بالای گزارش حسابرسان می شود. که علاوه بر این، مدت تصدی مدیر عاملی بر تقلب در صورت های مالی تأثیر می گذارد. در ابتدای دوره تصدی، حتی در شرایط بد بازار، عملکرد نامناسب شرکت به حساب ضعف مدیر عامل گذاشته می شود. بنابراین در ابتدای دوره تصدی، مدیران عامل سعی می کنند عملکرد مناسبی از خود نشان دهند تا بدین ترتیب برای خود اعتبار بیافزایند. پس از اینکه مدیر عامل به شهرت و اعتبار دست یافت، سعی در حفظ شهرت خود دارد. از این رو شروع به گزارشگری محافظه کارانه می کنند. یعنی شهرت وی، محرکی برای کاهش گزارشگری جسورانه می گردد؛ زیرا مدیر عاملی که شهرت وی بیشتر است. اگر گزارشگری جسورانه-اش فاش شود در مقایسه با یک مدیر عامل با شهرت و اعتبار پایین، بیشتر متضرر می گردد (ژانگ، ۲۰۱۶). مدیران پس از اینکه به این سمت منصوب می شوند، به این دلیل که دوره تصدی بلند مدتی را برای خود پیش بینی نمی کنند، صرفاً در

جهت منافع سهامداران حرکت نمی کنند. بلکه از مدت کوتاهی که در این سمت قرار دارند در راستای رسیدن به منافع خود استفاده می کنند. به همین دلیل ممکن است مدیران از سرمایه گذاری در پروژه های بلند مدت، به دلیل این که در دوره تصدی آنها به بازدهی نمی رسد، خودداری کنند. به عبارت دیگر تصمیماتی که می تواند برای منافع شخصی مدیریت مفید باشد، ممکن است از نظر شرکت تصمیمات بهینه ای نباشد. مدیران در ابتدای انتصاب به هر مسئولیت، دوره غیر موثر را می گذرانند و پس از آن دوره تاثیر مثبت فعالیت های آنها شروع می شود. حال اگر مدیران قبل از رسیدن به این دوره از سمت خود برکنار شوند هزینه های زیادی برای شرکت ایجاد خواهد شد (دیاباتی و همکاران، ۱۳۹۵). مطالعه انجام شده توسط لو، کانوری و اندروز (۲۰۱۴) تایید کرد که دوره طولانی مدت تصدی مدیرعاملی می تواند ارتباط با دستاوردهای شرکت را امکان پذیر کند. در آن مورد، فرانسيس و همکاران. (۲۰۰۸) رابطه مثبتی بین کیفیت گزارشگری مالی و تصدی مدیرعاملی نشان داد. این واقعیت به مدیرعاملی اشاره دارد که تلاش می کند تا با گذشت زمان شهرت خود را ایجاد کند و از این شهرت از طریق کیفیت بالای فرآیند گزارشگری مالی محافظت کند. تحقیقات دیگر بیان می کنند که افزایش دوره تصدی مدیرعامل منجر به افزایش دانش شرکت و فرآیند گزارشگری مالی آن می شود (کاتمون، ۲۰۱۷) علاوه بر این، هزاریکا و همکاران. (۲۰۱۲) یک رابطه منفی بین مدیریت سود و تصدی مدیرعاملی یافتند، بنابراین مدیرعامل به اقدامات شرکت توجه خواهد داشت. برای جلوگیری از تحریف یا تقلب به دلیل شهرت مدیرعامل با شرکت مرتبط است (عبدالله و همکاران، ۲۰۱۶). در واقع، ژانگ و ویرسما (۲۰۰۹) نشان دادند که دوره تصدی منجر به بهبود دانش مدیرعامل در شرکت و افزایش مهارت ها در تجربه عملی در سیستم های حسابداری و عملیات مالی می شود. این مهارت ها توانایی مدیرعامل را برای تعیین اطلاعات مالی نادرست گزارش شده و جلوگیری از هرگونه فعالیت نامنظم بهبود می بخشد.

پیشنهادهای کاربردی

سیاست گذاران بازار باید توجه داشته باشند، اظهارنظر مقبول حسابرسان درباره صورت های مالی در راستای افزایش کیفیت گزارشگری مالی، به تنهایی کافی نیست و ممکن است توجه به سایر ویژگی های هیئت مدیره در شرکت مناسب تر باشد. استفاده کنندگان از گزارش های مالی هم باید آگاه باشند که فقط داشتن ویژگی های خاص هیئت مدیره، اطمینان کافی از اطلاعات را فراهم نمی کند.

سازمان بورس اوراق بهادار نیز باید سیستم منسجمی را برای ارزیابی ویژگی های هیئت مدیره، اعمال و با شدت بیشتری به الزام شرکت ها برای اعمال ویژگی های هیئت مدیره کارا و اثربخش اقدام کند. علاوه بر آن، باید با گسترش مطالعات و ادبیات نظری نظام راهبری شرکتی، فعالان بورس، اعضای هیئت مدیره شرکت ها، سهامداران، موسسات حسابرسی، پژوهشگران و غیره با مباحث ویژگی های هیئت مدیره بیشتر آشنا شوند، تا از این طریق بتوانند، به نحو مناسبی، در نظام هیئت مدیره و در نتیجه، در افزایش کیفیت گزارشگری مالی شرکت ها، ایفای نقش کنند.

منابع

ابراهیمی، سید کاظم، بهرامی نسب، علی، باغیان، جواد (۱۳۹۶). تاثیر کیفیت حسابرسی و رعایت حقوق سهامداران بر احتمال گزارشگری متقلبانه، دانش حسابرسی، ۱۷ (۶۹)، ۱۲۵-۱۵۰.

احمدی، نوشین، آقایی، آرزو (۱۳۹۶). بررسی تاثیر ویژگی های فردی حسابرسان و ویژگی های موسسه حسابرسی به روی کیفیت کار حسابرسی، اولین همایش حسابداری، مدیریت و اقتصاد با رویکرد پویایی اقتصاد ملی.

دهدار، فرهاد و قوی اندام، افشین، ۱۳۹۵، بررسی رابطه بین ترکیب هیئت مدیره و معیارهای مدیریت سود واقعی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

بهارمقدم، مهدی، جوکار، حسین. (۱۳۹۷). اثر تعدیل کنندگی کیفیت حسابرسی بر تمایلات سرمایه گذاران در قیمت گذاری سهام. مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۱۵(۵۷)، ۱۲۳-۱۴۶.

سجادی، سید حسین، فرازمند، حسن، تاج الدینی، عبدالله. (۱۳۹۲). تاثیر کیفیت حسابرسی بر هزینه ی سرمایه ی سهام عادی. پژوهش های تجربی حسابداری، ۳(۲)، ۱۰۹-۱۲۸.

صالحی، مهدی، زمانی مقدم، سمانه. (۱۳۹۴). رابطه بین کیفیت حسابرسی با نسبت نقدینگی، بازده سرمایه در گردش و ضریب سهام. پژوهشهای حسابداری مالی و حسابرسی، ۷(۲۸)، ۵۷-۷۴.

علوی طبری، سید حسین، حاجی مراد خانی، حدیثه. (۱۳۹۴). رابطه کیفیت حسابرسی و نقد شوندگی سهام. پژوهشهای حسابداری مالی و حسابرسی، ۷(۲۷)، ۹۲-۱۱۰.

فتاحی نافچی، حسن، فاضل دهکردی، عاطفه. (۱۳۹۷). بررسی تاثیر کیفیت حسابرسی بر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی و مدیریت سود واقعی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. چشم انداز حسابداری و مدیریت، ۱(۲)، ۶۸-۸۲.

محمد رضایی، فخرالدین، یعقوب نژاد، احمد. (۱۳۹۶). اندازه موسسه حسابرسی و کیفیت حسابرسی: نقد نظری، نقد روش پژوهش و ارائه پیشنهادات. پژوهشهای حسابداری مالی و حسابرسی، ۹(۳۴)، ۳۱-۶۰.

مشایخی، بیتا، عمرانی، حامد، آخوندی، امید. (۱۳۹۷). تخصص شریک حسابرسی در صنعت و کیفیت حسابرسی: نقش استراتژی های صاحبکار. پژوهش های تجربی حسابداری، ۸(۲)، ۱۰۵-۱۲۶.

مهدوی، غلامحسین، رستگاری، نجمه. (۱۳۹۷). کیفیت حسابرسی و محدودیت در تأمین مالی. مدیریت دارایی و تأمین مالی، ۶(۳)، ۱۱۷-۱۳۲.

واعظ، سیدعلی، رمضان احمدی، محمد، رشیدی باغی، محسن. (۱۳۹۳). تاثیر کیفیت حسابرسی بر حق الزحمه ی حسابرسی شرکت های بورسی. دانش حسابداری مالی، ۱(۱)، ۸۷-۱۰۷.

ناطق، سمیرا، مهران، کاوه، تحریری، آرش (۱۳۹۷). مروری بر پژوهش های حسابرسی در ایران. بررسی های حسابداری و حسابرسی، ۲۵(۱)، ۱۵۹-۱۷۹.

نظری پور، محمد، منصوری سرنجیانه، میکائیل (۱۳۹۲). بررسی رابطه ی بین حق الزحمه های غیرعادی حسابرسی و کیفیت حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، اولین کنفرانس بین المللی حماسه سیاسی (با رویکردی بر تحولات خاورمیانه) و حماسه اقتصادی (با رویکردی بر مدیریت و حسابداری)، رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.

نیکبخت، محمدرضا، شعبان زاده، مهدی، کنارکار، امین (۱۳۹۵). رابطه بین حق الزحمه حسابرسی و تجربه حسابرسان با کیفیت حسابرسی، فصلنامه مطالعات مدیریت و حسابداری، ۲(۱)، ۱۹۰-۲۰۸.

- Alzoubi, E. S. S. (2018). Audit quality, debt financing, and earnings management: Evidence from Jordan. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 30, 69-84.
- Alareeni, B. A. (2018). The associations between audit firm attributes and audit quality-specific indicators: A meta-analysis. *Managerial Auditing Journal*.
- Ball, R., Jayaraman, S. & Shivakumar, L. (2012). Audited financial reporting and voluntary disclosure as complements: A test of the confirmation hypothesis. *Journal of Accounting and Economics*, 53(1), 136-166.
- Blankley, A., Hurtt, D. & McGregor, J. (2012). Abnormal audit fees and restatements. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, 31 (1), 79-96.
- Bourdieu, P. And J.C. Passeron (1977) *Reproduction In Education, Society And Culture*, London: Sage
- Cahan, Steven F, Sun. (2015); "The Effect of Audit Experience on Audit Fees and Audit Quality", *Journal of Accounting, Auditing and Finance*, Vol. 30, No.1, pp. 78-100
- Choi, J., Kim, J. & Zang, Y. (2010). Do abnormally high audit fees impair audit quality? *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 29(2), 115-140.
- Cohen, A. D., (2004), "Financial Reporting Quality Choice: Determinants and Consequences", A Dissertation, Northwestern University.
- Cohen, D. & Prusak, I. (2001), *In good company – how Social capital makes organization work*, Harvard Business school press, Boston, Massachusetts
- Coulton, J., Livne, G., Pettinicchio, A. & Taylor, S. (2016). Abnormal Audit Fees and Accounting Quality. Working Paper
- Craswell, A. T., Francis, J. R., Taylor, S. L. (1995). Auditor brand name reputations and industry specializations. *Journal of Accounting and Economics*: 20 (3), 297-322.
- Davidson, R.A., & Neu, D. (1993). A note on association between audit firm size and audit quality. *Contemporary Accounting Research*. 9(2): 479- 488.
- De Angle L, E. (1981). Audit Size and Audit Quality. *Journal of Accounting and Economics*, 3, PP. 183-199.
- Dabor, A. O. & Benjamine, U. (2018). Abnormal audit fee and audit quality: A moderating effect of firm characteristics. *Journal of Dynamic Economics and Business*, ۱۴, ۳۴۰-۳۲۷
- Dhaliwal, D. A. N., Naiker, V. I. C., & Navissi, F. (2010). The association between accruals quality and the characteristics of accounting experts and mix of expertise on audit committees. *Contemporary Accounting Research*, 27(3), 787-827
- Griffi, P. & Lont, D. (۲۰۱۱). Audit fees around dismissals and resignations: Additional evidence. *Journal of Contemporary Accounting & Economics* ۷, ۶۵-۸۱.
- Hasan, I., Hoi, C., Wu, Q., & Zhang, H. (2015). Social capital and debt contracting: evidence from bank loans and public bonds. Working Paper, Bank of Finland Research.
- Hoitas, R, Markelevich. & Barragato, C. A. (2007). Auditor fees and audit quality. *Managerial Auditing Journal*, 22, 761-786.
- Jha, A. (2017). Financial reports and social capital. *Journal of Business Ethics*, 1-30. Available in: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10551-017-3495-5>.
- Jensen, M. C., and Meckling W. H, (1976), "Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure", *Journal of Financial Economics*. 3(4), PP. 305-360.

- Jiang, H; Habib, A; Zhou, D. (2015); "Accounting restatements and audit quality in China", *Advances in Accounting incorporating Advances in International Accounting*, Vol. 31, pp. 125–135.
- Krauss, P., Pronobis, P. & Zulch, H. (2015). Abnormal audit fees and audit quality: Initial evidence from the German audit market. *Journal of Business and Economics*, 85(8), 45-84
- Leventis, S., Hasan, I., & Dedoulis, E. (2013). The cost of sin: the effect of social norms on audit pricing. *International Review of Financial Analysis*, 29, 152-165
- McGuire, S. T., Omer, T. C., & Sharp, N. Y. (2012). The impact of religion on financial reporting irregularities. *The Accounting Review*, 87(2), 645-673.
- Rusmin R, Astami E.W, Hartadi B, (2014), "The impact of surplus free cash flow and audit quality on earnings management", *Asian Review of Accounting*, Vol. 22 Iss 3 pp. 217 – 232
- Soedaryono, B. (2017). Relationship between abnormal audit fees and audit quality before and after the adoption of ifrs in automotive and transportation of listed in indonesia stock exchange. *International Journal of Business and Management Invention*, 6(2), 16-25.
- Sullivan. N. & Ghafran.c.(2017). The impact of audit committee expertise on audit quality. *Journal of the british accounting review*, (49), 578-593.
- Wuchun, Chi. Ling Lei,. (2011), "Is Enhanced Audit Quality . [Accounting Horizons](#), (25), 83 -108.
- Xie, Z., Cai, C. & Ye, J. (2010). Abnormal audit fees and audit opinion: Further evidence from china's capital market. *China Journal of Accounting Resaech*, 3(1), 51-70
- Yeung, W. H., & Lento, C. (2018). Ownership structure, audit quality, board structure, and stock price crash risk: Evidence from China. *Global Finance Journal*, 37, 1-24.
- Kamarudin, K. A., Ariff, A. M., & Jaafar, A. (2020). Investor protection, cross-listing and accounting quality. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 16(1), 100179.
- Xiao, T., Geng, C., & Yuan, C. (2020). How audit effort affects audit quality: An audit process and audit output perspective. *China Journal of Accounting Research*, 13(1), 109-127.

Abstract

To enter any market and profession, the most important motivation and reason for most people is to earn profit, while various personal, social and income conditions can be effective in choosing the path and type of work or investment. The board of directors is considered the most important factor in controlling and supervising the management of the company and protecting the shareholders' resources. The purpose of this research is to investigate the effect of the characteristics of the board of directors and the tenure of the CEO on the quality of auditing in companies admitted to the Tehran Stock Exchange. In this research, the number of 93 companies admitted to the Tehran Stock Exchange between 2012 and 2019 has been examined. The method used to collect information is library and to test hypotheses, multiple regression with panel data pattern is used. The findings of the estimation of the research model show that the characteristics of the board of directors have a positive effect on the audit quality in companies admitted to the Tehran Stock Exchange. The tenure of the managing director has a positive effect on the audit quality in the companies admitted to the Tehran Stock Exchange.

Keywords

characteristics of the board of directors, tenure of the CEO, audit quality
